

ȘI VOM MERGE totu în

IN FERN

FERNANDO VALLEJO

Când i-au deschis ușa, a intrat fără să salute, a urcat scara, a traversat tot etajul, a ajuns în camera din spate, s-a trântit pe pat și a intrat în comă. Astfel, eliberat de el însuși, pe marginea abisului spre moarte, în care avea să se prăbușească foarte curând, și-a petrecut singurele zile de pace pe care cred că le-a avut din copilăria sa îndepărtată și până atunci. Se întâmpla în săptămâna dinaintea Crăciunului, săptămâna cea mai fericită a copiilor din Antioquia*. Și ce mult timp a trecut de când eram copii! Ne-au trecut zilele, anii, viața atât de rapid, asemenea apelor râului Medellín pe care l-au transformat într-un canal ca să poarte spre mare, în apele lui murdare, învolburate de furie, în locul scânteietoarelor scrumbii de altădată, rahat, rahat și iarăși rahat.

De Anul Nou revenise deja la realitate: la inevitabil, la boala lui, la ospiciul din casa lui plină de praf, casa mea, care ajunsese o ruină. Am spus casa mea? Ce tâmpit! De mult nu mai era casa mea, de când murise

* Unul dintre cele treizeci și două de departamente administrative ale Columbiei, cu capitala la Medellín.

tati, și de aceea praful era peste tot, deoarece, de când nu mai era el, nimeni nu-l mai ștersese. Nebuna pierduse odată cu moartea lui nu doar un soț, ci și singura servitoare care a rezistat lângă ea. O jumătate de secol a rezistat, se pronunță cât ai clipi. Ei erau întruchiparea iubirii, soarele fericirii, căsătoria perfectă. În primii douăzeci de ani, cât timp mașinăria a funcționat, au produs nouă copii pentru marea slavă a lui Dumnezeu și a patriei. Care Dumnezeu, ce patrie? Niște imbecili! Dumnezeu nu există, și, dacă există, este un porc, iar Columbia, un abator. Și eu care jurasem să nu mă mai întorc acolo! Să nu spui niciodată din această apă nu voi mai bea, pentru că, în ritmul în care trăim și ținând cont de cât de mulți suntem, în ziua în care ne așteptăm mai puțin, ne vom trezi toți bând din apa de rahat a râului Medellín. Spre slava lui Dumnezeu și a patriei de care am amintit. Amin.

M-am întors când m-au anunțat că Darío, fratele meu, primul din șirul infinit de frați pe care i-am avut, era pe moarte, nu se știe din ce cauză. Cum nu se știe, domnilor? E boala aceea la modă, a poponariilor, a creatorilor de modă, care îi aduce în starea de a umbla pe stradă ca niște cadavre, ca niște umbre străvezii, împinși doar de lumină, asemenea fluturilor. Și cum se numește boala asta? Ah, păi nu știu. Cu slăbiciunea mea dintotdeauna pentru femei, nu știu nimic despre poponari, decât că sunt prea mulți pe lume și că printre ei sunt și președinți de state și papi. Fără a merge mai departe, nu am ajuns noi să avem aici, în această țară

de asasini plătiți, ca Prim Demnitar o Primă Doamnă? Și gurile rele (care știu mai mult despre asta decât limbile de foc ale Sfântului Duh) vorbesc despre slăbiciunea apostolică de care e stăpânit Papa Paul pentru le marchette, băieții care se prostituează în Roma. Aceeași slăbiciune care m-a cuprins și pe mine când am fost acolo și l-am cunoscut sau mai bine-zis l-am văzut de departe, într-o duminică dimineața, în Piața Sfântul Petru, binecuvântând de la fereastră. Cum să-l uiți? El, sus, binecuvântând, și jos, noi, turma, înghesuiți în țarcul pieței. După părerea mea, după umila mea părere, binecuvânta excesiv și la întâmplare, cu prea mare dezinvoltură, ca și cum ar fi avut mâna ruptă, smulsă din încheieturi, făcând în aer cruci pe care mai mult trebuia să le ghicim. Așa cum un notar își deformează scrisul de la cât semnează, tot așa, de atâta binecuvântat, Sanctitatea Sa își alterase binecuvântarea. Binecuvânta neglijent, încoace și încolo, la nord, la sud, la est, la vest, spre cine voia și spre cine se nimerea, la dreapta, la stânga, la întâmplare. Ce revărsare de binecuvântări a plouat peste noi! În dimineața aceea Sanctitatea Sa avea mânușița mai slobodă decât un medic când prescrie antibiotice.

Am sunat și mi-a deschis Marele Idiot, avortonul, ultimul fiu pe care Nebuna l-a adus pe lume (la o vârstă nepotrivită, într-un moment nepotrivit, când ovulele, genele erau deja afectate de mutații). A deschis și, fără să mă salute, s-a întors cu spatele și s-a dus la computerele lui, la internet. Pusese stăpânire pe casă,

pe această casă pe care tati ne-a lăsat-o când ne-a părăsit, părăsind și această lume. Mai întâi a pus stăpânire pe salon, apoi pe grădină, pe sufragerie, pe curte, pe camera cu pian, pe bibliotecă, pe bucătărie și pe tot etajul, incluzând și camerele de la etaj și acoperișul și, pe acoperiș, antena televizorului. Ca să nu mai spun că erau ale lui până și plantele cățărătoare care învăluiau șirul de ferestre ale fațadei, după cum tot ai lui erau și șoarecii umili care intrau noaptea în casă să caute ceva de mâncare, viciu de care noi ne-am vindecat definitiv de când tati a murit.

— Și avortonul ăsta de ce nu salută, că doar nu am dormit împreună azi-noapte?

Nu îmi vorbea de ani și ani de zile, nici nu mai țin minte de când. Clocea de mult timp în el o ură viscerală împotriva mea, împotriva unei iubiri, a propriului frate, cel care vă vorbește, cel care spune aici eu, stăpânul acestei prăvălii. În sfârșit, ce puteam face, cât timp Darío era încă în viață, eram condamnați să trăim sub același acoperiș, în același infern. Micul infern pe care Nebuna l-a construit cu drag, puțin câte puțin, zi de zi, timp de cincizeci de ani. Un mic infern tradițional, asemenea unor companii solide care nu se fac cu improvizații.

Am trecut pragul. Mi-am lăsat geamantanul jos și atunci am văzut Moartea pe scară, instalată acolo, pe prima treaptă, cățeaua, cu surâsul ei inefabil abia schițat. Se întorsese. Cel puțin dacă ar fi venit după mine... Da' de unde! Pentru acest servitor (al

dumneavoastră, nu al ei) are respect. Mă vede acolo și se îndepărtează, așa cum făceau haitienii când apărea pe stradă Duvalier*.

— Nu urc, doamnă, nu pe dumneavoastră am venit să vă văd. Asemenea Nebunei, încerc să nu urc și să nu cobor scări, merg întotdeauna pe teren drept. Și până mă întorc, aveți grijă de dumneavoastră și de geamantanul meu, dacă tot sunteți aici, că în țara asta de hoți ți se fură într-o clipă de neatenție până și chi-loșii, iar Moartea poate rămâne fără coasă.

Și am lăsat-o de știrbă de pază și eu m-am dus în curte. Era acolo, într-un hamac atârnat între un mangoțier și un prun, sub un cearceaf întins peste sârmele de rufe, ca să îl apere de soare.

— Darío, parcă ai fi în cortul unui șeic, omule!

S-a ridicat zâmbindu-mi ca și cum ar fi văzut în mine viața însăși și doar bucuria, care îi strălucea în priviri, era de ajuns să-i readucă la viață chipul: restul era un sac de piele zbârcită pe oase și pătată din cauza sarcomului.

— Ce s-a întâmplat, măi frate, de ce nu m-ai anunțat că te simți atât de rău? Și eu, care te-am căutat la telefon din Mexic zile la rând la Bogota și nu răspundea nimeni. Am crezut că ai telefonul deranjat din nou.

Nu, deranjat era el care murea încet-încet, de luni de zile, din cauza diareii, o diaree continuă pe care nici

* François Duvalier (1907–1971), cunoscut ca Papa Doc, președinte autoproclamat pe viață și dictator haitian căruia i se atribuie peste 30 000 de asasinat politice.

Dumnezeu Tatăl, cu toată atotputernicia și milostenia lui vădită față de oameni, nu o putea opri. Cât despre telefon, era vorba doar de două fire desprinse, pe care, cu nepăsarea lui străină de cerințele acestei lumi, le lăsase așa, pe podea, în timp ce în aer se înălța, oprit de tavan, un nor des de marijuana care se tot lărgea. Telefonul se putea repara. El, nu. Cu sida sau fără sida, era un caz pierdut. Și asta o spun eu, fratele lui.

— Deschide ferestrele alea, Darío, să iasă fumăraia asta, că-mi întunecă mintea.

Nu, nu le deschidea. Că dacă le deschidea intra aerul rece de afară. Și continua să stea nepăsător în hamacul atârnat de la un perete la altul. Ce dezastru era apartamentul lui din Bogota! Mai rău decât această casă din Medellín în care murea. E suficient să vă descriu, de exemplu, baia. Ca să ajungi acolo, trebuia să urci o treaptă.

— Și treapta asta ce rost are aici? Constructorii cretini!

În ce minte a putut apărea ideea să faci baia cu o treaptă mai sus decât restul coșmeliei? Mă împiedicam de treaptă când intram și călcam în gol, gata să cad pe brânci, când ieșeam.

— Îl bag undeva de două ori pe ăla care a construit-o. O dată în mă-sa și a doua oară în mă-sa mare.

Baia nu avea lumină, de fapt avea un bec, dar becul era ars, iar hârtia igienică se terminase de mult timp,

de pe vremea lui Columb și a poponarului de Gaviria*. Și trebuia să fii atent dacă voiai să te așezi pe closet, că te loveai cu genunchii de perete. Să-l văd eu pe Sanctitatea Sa Wojtyła așezat acolo! Sau sub duș, cu un firicel de apă rece-rece-rece, care cădea pic-pic-pic, la trei centimetri de unghiul format de ceilalți doi pereți înghețați. Și te loveai nu numai cu genunchii, ci și cu coatele, dacă încercai să te săpunești. Dar exista săpun?

— Darío, unde naiba este săpunul?

Săpun nu era. Că se terminase. Și săpunul se terminase. Totul se termină în această viață. Iar acum, cel care se termina era el, fără ca Dumnezeu și nimeni altcineva să poată împiedica acest sfârșit.

S-a ridicat cu greutate din hamacul din grădină să mă salute și, îmbrățișându-l, am simțit că strângeam la piept un sac de oase. O pasăre tăie aerul uscat cu o chemare stridentă, metalică: „Gruah! Gruah! Gruah!“ Sau ceva asemănător, ca și cum ai rostogoli o cutie de conserve.

— Încerc de zile întregi s-o văd, spuse Darío, dar nu știu unde e, că mereu se ascunde.

Că pasărea zbura croncănind astfel din mangotier în prun, din prun în hățișul de zorele cățarate pe zid, din zorele pe acoperiș, fără să poată fi zărită.

— Eu știu toate păsările care vin pe-aici, în afară de asta.

* César Gaviria, președinte al Columbiei între 1990 și 1994.

Ajuns aici cu povestirea, îmi amintesc că, acum un an, am urcat cu tati în clădirea de alături, terminată recent, să vedem apartamentele pe care tocmai le scoteau la vânzare și, pentru prima oară, m-am uitat de sus la mica grădină a casei mele: un mic pătrat de un verde intens, foarte intens, spre care zburau păsările. O grădină dintre puținele care mai rămăseseră în cartierul Laureles, ale cărui case dispăreau una câte una, sub lovituri de târnăcop, cumpărate și demolate de mafie, pentru ca apoi să înalțe în locul acestora clădirile lor de mafioți.

— Și cui cred ei că vor vinde atâtea apartamente? l-am întrebat pe tati.

— Nu au cui, mi-a răspuns. Astăzi la noi nu mai există decât bogați foarte bogați și săraci foarte săraci.

Iar bogații nu vând pentru că săracii nu cumpără.

— Săracii nu cumpără niciodată, ei fură! am comentat. Fură și fac copii pentru ca să existe și mai mulți săraci care să fure și să aducă pe lume copii. Cel puțin, tati, bine că o să mori și nu o să-ți vezi dărâmată casa.

— Ce vorbești! O să moară secolul ăsta, care e deja foarte bătrân. Nu eu. Am de gând să îngrop mileniul și să mai trăiesc până la o sută cincisprezece ani. Sau mai mult.

— O sută cincisprezece ani, cu cât alcool bei? Nu există ficat care să reziste la așa ceva.

— Ba există, cum să nu! Ficatul este un organ foarte nobil care se regenerează mereu.

După trei luni zăcea mort în patul lui, tocmai pentru că ficatul nu i se regenerase. Cum să se regenereze? La noi, singurii care se regenerează sunt acești nemernici de la președinție. Sărmanul meu tată, pe care l-am iubit atât de mult! A trăit optzeci și doi de ani, bătuți pe muchie. Ceea ce, dintr-un anumit punct de vedere, este mult, dar, din altul, este foarte puțin. Optzeci de ani nu ajung nici pentru a putea învăța o enciclopedie.

— Nu-i așa, Darío? Trebuie să avem răbdare să vedem dacă reușim să ajungem pe culmea acestui secol care se arată tot mai dificil. Dacă trecem de anul 2000, totul o să fie mai ușor: vom merge drept spre eternitate la coborâre. Trebuie să crezi în ceva, fie și în forța de gravitație. Fără credință nu se poate trăi.

Atunci, în timp ce îl priveam cum își pregătea o țigară de marijuana, mi-a povestit cum s-a petrecut atât de rapid dezastrul: la câteva zile de când începuse să ia un medicament pe care eu i-l trimisesem din Mexic, a început să se îngrașe și să i se rotunjească fața ca prin miracol. Miracol, pe naiba! Nici un miracol! De fapt, nu mai urina și acumula astfel lichidele: după față, au început să i se și umfle picioarele și, odată cu asta, lucrurile s-au înrăutățit definitiv pentru că nu a mai putut să meargă nici până acasă, la apartamentul lui din Bogota situat în vârful unui deal, înalt, înalt de tot, atât de înalt, încât norii din cer se confundau cu norii lui de marijuana. Am înțeles imediat ce se întâmplase. Fluoximesteron, porcăria pe care i-o trimisesem, era un androgen anabolizant care se experimenta în

cazurile de sida, chipurile, pentru a combate epuizarea bolnavilor și a le mări masa musculară. În loc de asta, lui Darío i-a provocat o hipertrofie a prostatei care i-a obstrucționat căile urinare. Așa se explica retenția lichidelor și miracolul îmbujorării.

— Păi, Darío, prostata este un organ stupid, omule. De la ea încep aproape toate formele de cancer la bărbați și, în afară de reproducere, nu folosește la nimic. Trebuie scoasă. Și, cu cât mai repede, cu atât mai bine, imediat după naștere, înainte ca puștiul să crească și să se reproducă nenorocitul. Și, odată cu asta, să îi scoată și apendicele, și amigdalele. Și, uite așa, fără atâtea chestii inutile, îngerașul va putea să zburde în voie și nu va mai avea ocazia să facă rău.

Și, imediat, în timp ce el termina de răsucit țigara de marijuana și începea să tragă din ea la fel de firesc ca femeile bigote care se împărtășește în fiecare zi, i-am explicat planul meu care consta în următoarele cinci puncte geniale: unu, oprirea diareii cu un antidiareic pentru vaci, sulfaguanidina, care nu fusese folosit niciodată la oameni, dar mie mi-a venit ideea dat fiind că nu era prea mare diferență între oameni și bovine, decât aceea că femeile produc cu două țâțe mai puțin lapte decât vacile, cu cinci sau șase, doi, să-și scoată prostata, trei, să-i dau după aceea din nou fluoximesteron, patru, să publice în „El Columbiano“, ziarul din Medellín,

binecunoscutul anunț „Mulțumesc Sfântului Duh pentru binecuvântările primite“* și, cinci, să plecăm împreună să sărbătorim pe Coasta de Azur.

— Ce părere ai?

Că era de acord. Îmi spunea asta înecându-se cu fumul ierbii blestemate și binecuvântate.

— Marijuana asta este binecuvântată, Darío? Sau nu?

Sigur că era, datorită ei era în viață. Sida îi scădea pofta de mâncare, dar marijuana i-o reda.

— Atunci, fumează, omule, mai departe.

Cuvinte tâmpite. Nu era nevoie să i le spun. Fratele meu era fumător înrăit de marijuana de cel puțin treizeci de ani, de când eu însuși i-am prezentat iarba inefabilă. Cu inconsecvența mea față de orice lucru, cu nestatornicia care mă caracterizează, eu am renunțat repede la ea. El, nu, a combinat-o cu alcoolul. Și făceau scurtcircuit. Conjugarea celor doi demoni îi provoca fratelui meu tulburări care îl aduceau în starea de a face cele mai mari tâmpenii: spărgea geamuri, tampona mașini, distrugea televizoare. Sărea, pe neașteptate, la gâtul câte unui polițist, iar într-o zi, într-un tribunal, față în față cu judecătorul, l-a aruncat de pe balcon. A stat la închisoarea Modelo o bună perioadă. Cum a ieșit viu de acolo, din acea închisoare, care este un model, dar de abator, nu știu. Despre asta nu vorbea, nu mai ținea minte. Orice

* Ironie a autorului, ateu declarat, la obiceiul din țările catolice de a publica, în paginile de anunțuri ale ziarelor, rugăciuni și mulțumiri adresate Fecioarei Maria, lui Isus Cristos sau Sfântului Duh.

avea legătură cu excesele lui nu mai ținea minte. Era o problemă de familie, spunea el, doar pentru că nouă, probabil, ni s-au ars circuitele în cap.

— Ți s-au ars ție, frate. Mie, bat în lemn, nu.

Umbla prin jungla amazoniană în plină zonă controlată de gherilă, cu un rucsac pe umăr plină de sticle de rom și de marijuana, fără nici un act la el. Vă imaginați? Nu există persoană în Columbia care să umble fără actul de identitate. În Columbia până și morții au carte de identitate și votează. A-ți lăsa actul de identitate acasă e ca și cum ți-ai lăsa puța acasă. Cine, cu două centigrame de creier, l-ar lăsa?

— De ce naiba nu-ți iei cu tine cartea de identitate, Darío, ce te costă?

— Nu o mai am, mi-au furat-o.

— Tâmpitul!

A lăsa să ți se fure cartea de identitate în Columbia este mai rău decât dacă ți-ai ucide mama.

— Și dacă cineva, cu cartea ta de identitate, omoară un om, ce te faci?

Ce o să faci, unde o să se ducă, lasă că nu o să omoare pe nimeni, să încetez cu fatalismul ăsta. Fatalism! Un cuvânt desuet, ieșit din uz, învățat de la bunica. Vine din latină, de la fatum, destin, care e întotdeauna rău. Raquelita, bunico, ce bine că nu mai trăiești să vezi degradingolada nepotului tău!

Așadar umbla prin jungla amazoniană fără vreun act de identitate. Cum reușea să treacă de barajele armatei fără acte la el ca să poată merge să fumeze marijuana în

inima junglei? Dumnezeu știe, că nici despre asta nu vorbea. Despre nimic nu vorbea. Geamurile pe care el le spărgea, casele pe care el le devasta, pe ale lui sau pe ale altuia, erau geamuri și case care i se ștergeau din minte ipso facto. Ca să nu mai spun de lucrurile oribile pe care mi le-a făcut mie. Când eminentul doctor Barraquer mi-a făcut un transplant de cornee, Darío, cu o lovitură de chitară în cap, mi-a desprins retina. Câte chitare nu a spart în viața lui! O melodie cântată, o chitară spartă. Combinația dintre marijuana și alcool dezlănțuia în Darío o adevărată furie a distrugerii. Cum îl suportau prietenii? Nu știu. Cum îl suporta familia? Nu știu. Cum îl suportam eu? Nu știu. Nu știu cum l-am suportat cincizeci de ani. Și vecinii, pentru Dumnezeu, vecinii! Lăsa apa deschisă, înclua ușa apartamentul cu trei chei, ca să nu intre hoții, și pleca pentru cincisprezece zile în Amazonia să mediteze. Le inunda tuturor apartamentele: vecinului de dedesubt, celui de mai dedesubt, celui de la parter, cu apa șiroind în firișoare cristaline pe scară, coborând cu zgomot din treaptă în treaptă. Și nu i se inunda și lui apartamentul? Ba da, i-l inunda cerul când ploua, prin crăpăturile din tavan, adică din acoperișul clădirii care ajunsese o strecurătoare.

— Darío, trimite pe cineva să repare crăpăturile alea.

— Nu se atinge nimeni de ele! spunea.

Că dacă se urca cineva să le repare, ar fi spart țiglele.

— E spartă țigla din capul tău, iresponsabilule, tâmpitule!